

Ștefan Dobroneanu – O personalitate ce nu trebuie uitată

Daniel Cismașu

Născut în Caracal la data de 14 decembrie 1862, Ștefan Dobroneanu, a fost cel de-al treilea fiu al familiei de proprietari Dobroneanu Șt. Nicolae și Zinca zisă și Zoe, tatăl fiind fiul lui Ștefan Dobroneanu, mare proprietar de terenuri în fostul județ Romanați, numele acestora venind de la localitatea Dobrun unde familia deținea proprietăți, acesta din urmă fiind și ctitor în anul 1846 al bisericii din localitate.

Înainte de nașterea ilustrului avocat, Ștefan Dobroneanu, în sânul familiei sale s-au mai născut încă doi băieți, primul în anul 1855 care a primit prenumele Iancu și care în cursul vieții a fost cunoscut ca mare proprietar de terenuri dar și ca un mare filantrop iar cel de-al doilea fiu al acestora, Mihai, născut în anul 1861, a îmbrăcat haina militară ajungând până la gradul de locotenent colonel iar în perioada 1915-1917 deținând funcția de Comandant al Regimentului 19 Romanați.

Însă mult mai deosebit în familia lui Ștefan Dobroneanu a fost marele haiduc Iancu Jianu care era bunicul său după mamă, acesta după perioada de haiducie, atunci când a fost prins și condamnat la moarte prin spânzurătoare, a fost salvat de faptul că a fost cerut în căsătorie de Sultana, cu care, în primii ani după căsătorie văzând că nu au dat naștere nici unui copil au înfiat o fată cu prenumele Maria, născută în anul 1830 și căsătorită cu Zaman Constantin în anul 1855, însă în anul 1835, Sultana a dat naștere unei fete căreia părinții i-au dat prenumele de Zinca. Aceasta s-a căsătorit în anul 1855 cu Nicolae Șt. Dobroneanu.¹

Cei trei copii ai familiei Dobroneanu, dat fiind rezonanța culturală, spirituală dar și revoluționară a familiei din care proveneau, au primit o educație aleasă astfel încât toți trei au ajuns în societate personaje cu un deosebit comportament civic. Ștefan, după absolvirea cursurilor primare a urmat cursurile Facultății de Drept din București pe care a absolvit-o în anul 1884 cu lucrarea de licență având titlul „Despre libertatea provisorie în materie penală”.

După absolvire a fost repartizat ca magistrat în orașul Târgu Jiu unde a activat foarte puțin timp în această funcție dedicându-se ulterior profesiei de avocat ajungând într-un timp foarte scurt un foarte bun profesionist în breaslă fiind apreciat de toți cei cu care a avut legături profesionale și nu numai. Datorită deosebitelor sale calități și aprecieri a fost ales și senator de Gorj făcând parte o perioadă de timp și din Consiliul Local în calitate de consilier ales de locuitorii

¹ Revista „Memoria Oltului”, Editura Hoffman, An III, nr. 1 (23), ianuarie 2014, „Unde sunt cei care nu mai sunt? O vizită în cimitirul nr. 1 al orașului Caracal”, I. D. Tîlvănoiu, Dumitru Botar, f. 46

orașului. O altă deosebită calitate a ilustrului avocat a fost și implicarea sa în relațiile culturale ale județului atunci când în anul 1894 a fost unul din fondatorii revistei „Jiul”, alături de alte mari personalități ale vremii printre care: Alexandru Ștefulescu, Emanoil Părăianu, cumnatul său, Iuliu Moisil, și alții, împreună cu care a fost și inițiatorul înființării Muzeului Județean Gorj care astăzi poartă numele prietenului său „Alexandru Ștefulescu”.

Nu la mult timp de la stabilirea sa în orașul Târgu Jiu, Ștefan Dobroneanu s-a căsătorit la data de 20 aprilie 1886, la vârsta de 24 ani cu Ecaterina Caribolu, născută Frumușanu, văduva lui Grigore I. Caribolu, descendent al familiei domnitoare Racoviță, care moare în anul 1884 la vârsta de 28 de ani. Soția sa era născută la data de 24 ianuarie 1864 în orașul Târgu Jiu fiind botezată la 12 februarie același an de către nașul său de botez, fratele tatălui său, Frumușanu Ștefan și soția sa Ecaterina, preot fiind Constantin Ștefulescu. Părinții acesteia Frumușanu C. Dimitrie, fiind decedat la data căsătoriei, și Ecaterina făceau parte la rândul lor din una din familiile cu rezonanță istorică ale județului Gorj, martori ai acestei căsătorii au fost personalități de seamă ale Gorjului de la sfârșitul secolului al XIX-lea și anume: Titu D. Frumușanu, fratele miresei în vârstă de 25 ani de profesie funcționar, doctorul Dimitrie Culcer în vârstă de 35 ani, Eugenie Părăianu proprietar în vârstă de 35 ani și fratele mirelui locotenent pe atunci Mihail Dobroneanu în vârstă de 25 ani.²

La data căsătoriei, Ecaterina Caribolu, fostă Frumușanu, a venit să întemeieze noua familie cu o considerabilă avere astfel: proprietatea deținută în localitatea Iași având ca dimensiuni 130 stânjani lățime medie și 1620 stânjani lungime. Pe lângă aceasta mai deținând și trusoul, argintărie și bijuterii în valoare de 2000 lei precum și cheltuielile pentru instalare, de aceeași valoare, avere primită ca dotă cu ocazia primei căsătorii încheiate în anul 1881 cu Grigore I. Caribolu.³ Acesta însă în data de 26 ianuarie 1884, bolnav fiind, testează toată averea sa soției sale Ecaterina, avere care consta în partea sa din marea proprietate deținută de familia Caribolu în localitatea Peșteana Jiu din județul Gorj.⁴ Aceasta din urmă parte de proprietate, Ecaterina o vinde în anul 1889, cu autorizația soțului său Ștefan Dobroneanu unui alt mare proprietar de moșii anume Savu Șomanescu din Craiova pentru suma de 67660 lei, sumă colosală la vremea respectivă.⁵

O mare și deosebită bucurie, în familia marelui avocat, s-a produs atunci când în noaptea dintre 23-24 iulie 1890 Ecaterina dă naștere unui fiu căruia i-au dat prenumele Ștefan, conform actului său de naștere, însă ulterior părinții l-au

² S.J. Gorj A.N., Colecția Registre Stare Civilă – Primăria Orașului Târgu Jiu, reg. 342/1886, act de căsătorie nr. 10

³ Ibidem, fond Tribunalul Județean Gorj, reg. 34/1881, transcrierea nr. 311

⁴ Ibidem, reg. 67/1884, autentificarea nr. 125

⁵ Ibidem, reg. 112/1889, transcrierea nr. 607

numit și „Stiva-Ștefan”.⁶ Acesta s-a născut în casa familiei din strada Unirii, suburbia Albastră, casă în care se pare că aceștia au locuit doar cu chirie ea fiind proprietatea familiei Caribolu, primarul orașului care a înscris nou născutul în registrele de stare civilă a fost Ion C. Mongescu iar ca martori la eveniment au semnat Titu D. Frumușanu, avocat și unchiul noului născut dar și Constantin A. Crăsnaru, magistrat și proprietarul moșiei și culei de la Groșerea din județul Gorj. Din păcate bucuria familiei nu a durat decât aproape doi ani, deoarece, așa cum este menționat pe monumentul funerar al familiei Jienilor din Caracal se pare că acest fiu al familiei Dobruneanu a decedat la data de 3 mai 1892 în această localitate.⁷

După acest eveniment nefericit, familia renumitului avocat, a suferit enorm în urma acestei pierderi ajungând nu după mult timp ca într-o primă fază soția Ecaterina, pe care Ștefan o mai alinta și Caterina, să se îmbolnăvească și să se sfârșească în anul 1905 ca mai apoi la cinci ani de la moartea acesteia, la Berlin, să își afle sfârșitul și Ștefan. Între timp însă aceștia au continuat să trăiască și să locuiască în Târgu Jiu, probabil tot cu chirie în casele din strada Unirii, numărul 96, proprietate a familiei Caribolu, viitorii socrii ai doctorului Hasnaș, acolo unde în luna decembrie din anul 1899, la întocmirea recensământului locuitorilor orașului Târgu Jiu, aceștia figurează în gospodărie cu trei servitori și anume: Șomâc Alexandru de 14 ani, Popescu I. Paraschiva de 24 ani și Albulescu Marița de 39 ani. La aceiași adresă locuind și Caribolu Alexandru în vârstă de 30 ani.⁸

Mult mai bine s-au descurcat însă soții Dobruneanu pe plan material, Ștefan prin natura profesiei de avocat câștiga foarte bine mai ales că era cunoscut ca un foarte bun profesionist iar Ecaterina ce făcea parte dintr-o familie foarte înstărită, tatăl său fiind ani de-a rândul profesor iar o perioadă de timp chiar și Magistrat/Primar al orașului Târgu Jiu, fiind totodată și proprietarul mai multor moșii în localitățile Frumușei, de unde era și originar, Romanești și Iași iar în Târgu Jiu era proprietarul casei renumitului Vasile Moangă din strada Industriei devenită Frumușanu iar în perioada comunistă Siretului, acolo unde se născuse și Ecaterina, casă dotată la vremea respectivă cu mobilier adecvat chiar și cu pian. Pentru averea tatălui lor, Dimitrie C. Frumușanu, decedat în anul 1879 la vârsta de 62 ani, s-a întocmit în anul 1889 o primă tranzacție între Ecaterina, născută Otetelișanu, ce-a de-a doua soție a pitarului Dimitrie C. Frumușanu cu care s-a căsătorit în anul 1857, și cei patru copii ai acestuia Titu/Dimitrie, Numa/Nicolae, Constanța, căsătorită Cârstoceanu și ulterior Părăianu și Ecaterina sau Caterina.

⁶ Ibidem, Colecția Registre Stare Civilă – Primăria Orașului Târgu Jiu, reg. 362/1886, act de naștere nr. 68

⁷ Revista „Memoria Oltului”, Editura Hoffman, An III, nr. 1 (23), ianuarie 2014, „Unde sunt cei care nu mai sunt? O vizită în cimitirul nr. 1 al orașului Caracal”, I. D. Tîlvănoiu, Dumitru Botar, f. 46

⁸ Ibidem, fond Primăria Orașului Târgu Jiu, reg. 44/1899, fila 8

Prin această tranzacție se recunoștea dreptul mamei lor în casele lor din Târgu Jiu⁹ ca mai apoi în același an, aceiași moștenitori, să împartă averea defunctului lor tată astfel: moșia din localitatea Șasa, astăzi Dănești a fost atribuită prin tragere la sorti lui Constanța Cârstoceanu, moșia din localitatea Iași, astăzi de comuna Drăguțești a fost atribuită lui Ecaterina Dobruneanu, așa cum îi fusese de altfel dată ca dotă la căsătorie iar moșiile din localitățile Frumușei și Romanești au fost împărțite în mod egal între frații Numa și Titu.¹⁰

În anul 1904, parcă presimțindu-și soarta, Ecaterina Dobruneanu, vinde la mai mulți locuitori din Iași, Dobrița, Stroești, Lelești și Urechești toată proprietatea sa din Iași vecină la răsărit cu apa Neagră și hotarul Urechești, la apus cu râul Jiu și proprietatea lui Pantelimon Voiculescu, la miază noapte cu proprietatea lui Constantin V. Toltea și la miază zi cu moștenitorii lui Ion N. Tâlvescu, tranzacția încheindu-se pentru suma de 47000 lei care aveau să fie achitați o mică parte la data încheierii contractului iar restul în rate pe parcursul mai multor ani cu o dobândă de 6% pe an.¹¹ Un an mai târziu, în urma deschiderii succesiunii acesteia, partea din această succesiune ce a revenit fratelui său Numai Frumușanu a fost vândută de acesta căpitanului Mihail Dobruneanu din Caracal, această parte constând în a treia parte din creanța rezultată din actul de vânzare a moșiei din Iași în valoare de 10000 lei.¹²

Din păcate aceasta nu s-a putut bucura foarte mult de venitul dobândit în urma acestei vânzări deoarece în data de 22 iunie 1905, la ora șase dimineața, în casele lui Antoaneta Caribolu din Târgu Jiu strada Unirii, suburbia Albastră, Ecaterina Dobruneanu își află sfârșitul,¹³ lăsând în urma sa un soț foarte îndurerat, un soț care nu a încetat să fie alături de prea iubita sa soție cu gândul dar și cu sufletul până când și acesta la rândul său și-a aflat sfârșitul. În memoria soției sale, avocatul Ștefan Dobruneanu a investit foarte mult ridicându-i chiar un bust pe un soclu foarte înalt în grădina publică a orașului Târgu Jiu, bust care astăzi mai poate fi admirat doar în câteva ilustrate care s-au mai păstrat deoarece acesta a fost vandalizat în urmă cu foarte mulți ani. Se spune că Ecaterina Dobruneanu a fost o femeie deosebit de frumoasă și totodată la fel de inteligentă dat fiind educația aleasă pe care a primit-o de la părinți.

Sfâșiat de durere, Ștefan Dobruneanu imediat după decesul iubitei dar și deosebitei sale soții, neavând nici moștenitori, după o chibzuită gândire alege ca fabuloasa sa avere strânsă și dobândită de-a lungul timpului să o lase pentru scopuri caritabile, astfel că la data de 22 august 1905, pe când se afla în Constanța

9 Ibidem, fond Tribunalul Județean Gorj, reg. 112/1889, transcrierea nr. 889

10 Ibidem, reg. 113/1889, transcrierea nr. 297

11 Ibidem, mapa nr. 7/1904, autentificarea nr. 1906

12 Ibidem, reg. 372/1906, transcrierea nr. 1333

13 Ibidem, Colecția Registre Stare Civilă – Primăria Orașului Târgu Jiu, reg. 11/1905, act de moarte nr. 89

la Hotel Carol, camera 35, acesta își redactează un prim testament cu următorul cuprins:

„Subsemnatul, avocat din T-Jiu, în deplinătatea facultăților mele intelectuale, din libera mea voință, în vedere că familia mea are suficiente mijloace de existență, prin urmare nu are nevoie de sprijinul meu material, iar mult încercata populațiune rurală, care în mare parte m-a ajutat a aduna averea ce las, are mai cu seamă nevoie de o instrucțiune agricolă practică spre a trăi cinstit și independent, am hotărât ca la încetarea mea din viață să se urmeze astfel:

1) Institui legatar universal asupra întregii mele averi: mobilă și imobilă pe Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice din București, cu aceste obligațiuni de a căror îndeplinire depinde ...? legatului:

a) Să clădească în T. Jiu în fața parcului orașului, o școală purtând pe frontispiciu inscripțiunea *Școala practică de agricultură Ștefan N. Dobroneanu*, în care să se învețe cât se poate de practic agricultura cu toate accesoriile și derivatele ei ca: apicultura, sericicultura, viticultura, creșterea vitelor mai cu seamă, etc., în fine tot ce privește mica gospodărie țărănească, spre a face din fii de țărani agricultori harnici și îndrăgostiți de ogorul părintesc, iar nu de funcțiunile publice. În acest scop se va închiria câteva pogoane pentru câmp de experiențe. Termenul în care trebuie să se clădească această școală și să înceapă a funcționa este de un an socotit de la deschiderea succesiunii, dacă tot numerarul ce se va găsi va fi disponibil, iar de va fi plasat în împrumuturi tot într-un an de la consemnarea acestui numerar în sumă suficientă a se clădi școala.

Dacă la încetarea mea din viață ar fi deja înființată această școală, atunci legatarul meu universal pe locul școlii sau pe cel arătat mai sus, va clădi și întreține un internat unde se vor primi ca bursieri numai cu concurs copii din comunele rurale, purtând atât școala cât și internatul pe frontispiciu inscripțiile *Școala practică de agricultură Ștefan N. Dobroneanu* și *Internatul agricol Ștefan N. Dobroneanu*.

b) În sala de onoare a uneia din aceste clădiri se va așeza bustul meu mărime naturală în marmură, iar în grădină bustul meu în bronz, tot mărime naturală.

c) Legatarul meu universal e obligat a clădi, dacă nu va fi deja clădite în cimitirul orașului T. Jiu capela cu cavou și fântâna monument în parcul orașului T. Jiu, după planul și devizul întocmit de d. Filip Marin, artist sculptor, domiciliat în București, strada Polonă, no. 151, plătindu-i restul de treisprezece mi lei precum și costul a trei busturi în marmură mărime naturală reprezentând pe soția mea Ecaterina, copilul nostru Stiva-Ștefan și pe mine, care busturi le va așeza pe pedestale de marmură în capelă.

d) Va aduce ori de unde a-și fi încetat din viață corpul meu și-l va așeza în cavoul de sub capela ce va construi sau s-a construit deja de d. Filip Marin în cimitirul din T. Jiu spre a mă odihni pentru totdeauna lângă draga și iubita mea

soție Caterina – plătind imediat orice cheltuieli ar necesita această celor ce le-or fi făcut în acest scop.

e) Va așeza cât se poate de artistic în capela de la cimitir toate busturile, tablourile și fotografiile, reprezentând pe iubita mea soție Caterina, copilul nostru Stiva și pe mine, aflate în casa mea.

f) Va servi mamei mele Zoe Dobruneanu din Caracal la domiciliul său strada Libertății o pensiune viageră de una mie opt sute lei anual, plătită în total la începutul fiecărui an de la deschiderea succesiunii – cu precădere.

g) Va libera fratelui meu Iancu Dobruneanu domiciliat în Caracal strada Libertății: toată mobila și obiectele de orice natură, aflate în vestibul, salonul meu și sala de mâncare, împreună cu serviciile de masă în argint, cristal, porțelan și orice alte obiecte, afară de cele mai jos legate.

h) Va libera fratelui meu Mihail Dobruneanu domiciliat tot în Caracal strada Libertății toată mobila și obiectele aflate în camera de culcare și birou, afară de bibliotecă, cărți, tablouri și fotografiile mele, ale copilului și soției mele.

i) Va libera Tribunalului Gorj biblioteca cu toate cărțile ce conține, cum și orice alte cărți, jurnale sau publicații aflate în casă, după ce se va dresa un inventar de toate acestea. În acest scop, legatarul meu universal va pune la dispoziția Președintelui Tribunalului o sumă suficientă pentru a cumpăra o bibliotecă pe al cărei frontispiciu se va incrusta *Biblioteca S. N. Dobruneanu*.

j) Va îngriji ca să fie în bună stare capela, cavoul, grădina și fântâna – monument. Va completa cu data anului inscripția de la monumentul meu. Va face câte un parastas în fiecare an, timp de zece ani.

k) Va plăti îngrijitorului de la cimitir pentru a îngriji de monument, a arde candela și întreține în bună stare grădina de la capelă câte una sută lei anual în timp de zece ani de la deschiderea succesiunii.

2) În caz când Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice nu va accepta acest legat, institui legatar universal cu toate obligațiunile mai sus impuse Ministerului Cultelor pe Primăria orașului T-Jiu, care în loc de școală va clădi tot în termenul mai sus arătat un spital care va purta pe frontispiciu inscripția *Spitalul S. N. Dobruneanu*.

Dacă la încetarea mea din viață primăria ar avea deja construit un local al său propriu de spital, atunci va mai adăuga un pavilion, care împreună cu cel existent vor purta pe frontispiciul inscripția *Spitalul S. N. Dobruneanu*.

Toate îndatoririle mai sus specificate de la litera a până la k inclusiv vor fi în sarcina primăriei dacă va accepta legatul.

3) În caz că nici Primăria orașului T. Jiu nu va accepta acest legat atunci institui legatar universal cu toate obligațiunile arătate în prezentul testament pe Academia Română din București, care în loc de școală sau spital va construi cu venitul numerarului ce se va găsi, premii pentru cele mai bune scrieri ce se vor prezenta asupra agriculturii practice, iar fondul va rămâne consemnat totdeauna

fără a se putea ridica de la casa de depuneri și consemnațiuni din București.

4) Neîndeplinirea obligațiilor impuse prin prezentul act de un legatar, atrage nulitatea legatului și atribuirea lui celui alt legatar prevăzut în acest testament – în ordinea mai sus arătată.”¹⁴

Vizibil pătruns de un sentiment nobil și afectat de pierderea fiului precum și a soției, avocatul Ștefan Dobroneanu nu-și mai găsește liniștea sufletească și vrea ca pentru eternitate, cel puțin în orașul care l-a adoptat, Târgu Jiu, să rămână în memoria acestuia ca un mare patriot, astfel încât la data de 22 iunie 1906, acesta își schimbă testamentul încheiat cu un an mai înainte și lasă ca legatar universal în primul rând pe Primăria orașului Târgu Jiu urmată în caz de neacceptare de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice iar în cuprinsul testamentului menționează aproximativ aceleași îndatoriri la fel ca și în primul testament întocmit.¹⁵

Nu după mult timp însă Ștefan Dobroneanu se recăsătorește cu Lucia Blasian și se pare că după această căsătorie, pentru scurt timp, acesta a renunțat la idealurile mărețe menționate în cele două testamente astfel încât la data de 15 mai 1910 a redactat un nou testament, de data aceasta foarte scurt și clar cu următorul cuprins:

„Leg toată averea mea mobilă și imobilă ce se va găsi la încetarea mea din viață, prea iubitei mele soții Lucia Dobroneanu născută Blasian din T. Jiu.”¹⁶

Când însă se credea că toată opera sa de binefacere era pierdută, neputând uita ideile sale patriotice și neputând accepta ca totul să se năruie, avocatul Ștefan Dobroneanu, nepotul patriotului și iubitorului de neam, Iancu Jianu, revine imediat și la data de 27 mai 1910 își întocmește un ultim testament prin care renunță la ideea precedentă de a lăsa întreaga sa avere noii sale soții, testament ce a fost conceput astfel:

„Subscrisul avocat din Târgu Jiu în deplinătatea facultăților mele intelectuale, din libera mea voință, în vedere că familia mea are suficiente mijloace de existență prin urmare nu are nevoie de sprijinul meu material, iar în orașul T. Jiu se simte nevoie de un spital în care să se aline suferințele celor lipsiți de mijloace, am decis ca la încetarea mea din viață să se urmeze întocmai astfel:

1) Institui pe Primăria orașului T. Jiu, legatară cu titlu universal, pe tot numerarul ce se va afla la încetarea mea din viață compus din bani, efecte, cambii, creanțe ipotecare sau chirografare, orice înscrisuri, etc., cu sarcinile mai jos arătate, și a căror neîndeplinire din parte-i va avea ca sancțiune, nulitatea legatului.

Aceste sarcini sunt:

a) Va servi iubitei mele soții Lucia Dobroneanu născută Blasian o rentă

¹⁴ Ibidem, testament 22 august 1905

¹⁵ Ibidem, testament 22 iunie 1906

¹⁶ Ibidem, testament 15 mai 1910

viageră de cinci mii lei anual, în acest scop legatara mea cu titlu universal, imediat după încetarea mea din viață va consemna la casa de depuneri și consemnațiuni din București, efecte publice suficiente spre a produce un venit anual de cinci mii lei, care venit se va încasa direct de soția mea de la casa de depuneri și consemnațiuni fără a mai fi nevoie de intervenția legatarii mele cu titlu universal, care va comunica casei de depuneri a face această plată soției mele.

b) În termen de trei ani, de la încetarea din viață a iubitei mele soții Lucia Dobroneanu, pe locul spitalului județean (dacă județul îi va ceda terenul) sau alt loc pe bulevardul I. C. Brătianu sau C. A. Roseti, legatara mea cu titlu universal, va clădi și pune în stare de funcționare un spital comunal, purtând pe frontispiciu inscripția *Spitalul Ștefan Dobroneanu*.

c) În grădina din fața spitalului se va așeza pe un soclu de piatră, bustul meu de bronz lucrat de d-nu Filip Marin, artist sculptor din București, strada Romană, după bustul în marmură ce la mai făcut și se află la mine.

d) Rămășițele mele pământești se vor transporta ori de unde a-și fi încetat din viață și se vor depune în cavoul ce am în cimitirul din T. Jiu, completându-se inscripția de la criptă.

e) Se va așeza tot în cavou, bustul meu de marmură cum și orice alte portrete în ulei ar încăpea prin îngrijirea d-lui Filip Marin.

f) Va îngriji să se mențină în bună stare fântâna monument *Ecaterina Dobroneanu* din grădina publică a orașului T. Jiu, precum și cavoul cu grădinița lui – făcând în timp de zece ani câte un parastas la aniversarea încetării mele din viață.

g) Va plăti îngrijitorului de la cimitir, în timp de zece ani, câte șase zeci lei anual, spre a aprinde candela din capelă și îngriji de grădiniță.

Neexecutarea acestor sarcini, sau numai a uneia din ele de către legatara mea cu titlu universal, atrage după ea nulitatea legatului.

2) Institui legatari particulari pe:

a) Iubita mea soție Lucia Dobroneanu, născută Blasian, care-i leg toate lucrurile ce se vor afla în casă la încetarea mea din viață, afară de biblioteca cu cărțile de drept, libere de orice taxe succesoriale. Dintre portretele mele va da și primăriei spre a le așeza în sala de onoare a spitalului.

b) Tribunalul Județean Gorj, care-i leg biblioteca cu toate cărțile, jurnalele și publicațiile de drept purtând pe frontispiciu inscripția *Biblioteca Ștefan Dobroneanu*.

3) Dacă legatara mea cu titlu universal, în momentul când va trebui să clădească spitalul vorbit mai sus, la litera c sub no. 1, va avea deja clădit spitalul, atunci va clădi numai un pavilion spital purtând inscripția *Pavilionul Spital Ștefan Dobroneanu*, îndeplinind bine înțeles toate sarcinile amintite mai sus sub aceiași sancțiune.

4) În caz când Primăria orașului T. Jiu, nu va accepta legatul ce-i fac,

atunci potrivit art. 804 C. C. institui legatară cu titlu universal pe Casa Școalelor, pendinte de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, care va construi pe locurile mai sus arătate o școală practică de agricultură în care se va preda cât se poate de practic tot ce se atinge de mica gospodărie țărănească îndeplinind bine înțeles sub sancțiunile ce-i sunt impuse Primăriei orașului T. Jiu. Școala va purta numele meu Ștefan Dobruneanu. Tot Ministerului de Culte, Casa Școalelor, va reveni legatul făcut Primăriei T. Jiu în caz când legatul va deveni nul pentru neîndeplinirea sarcinilor impuse, care neîndeplinire la sarcini din partea Casei Școalelor, va atrage de asemenea nulitatea legatului.

Dacă în momentul când va trebui să se construiască această școală – trei ani de la încetarea din viață a soției mele – Casa Școalelor va avea o asemenea școală construită în T. Jiu, atunci se va construi un internat, în care se va primi bursieri numai cu concurs, copii din comunele rurale lipsiți de mijloace. Acest internat va purta numele de *Internatul agricol Ștefan Dobruneanu*. Admiterea copiilor se va face prin concurs înaintea unei comisii instituită de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice.”¹⁷

La nici două luni de la întocmirea acestui ultim testament distinsul avocat Ștefan Dobruneanu își află sfârșitul departe de casă aflându-se în Germania la Berlin în data de 20 iulie 1910. Cu aducerea în țară a rămășițelor pământești s-a ocupat fratele său Mihail Dobruneanu, care după ce i-a făcut toate orânduielele i-a depus trupul fără viață într-un coșciug metalic pe care la dus direct la Caracal unde a fost depus în cavoul familiei marelui haiduc Avram Iancu, alături de familie. Abia în anul 1912, după ce Primăria orașului Târgu Jiu a acceptat succesiunea, după ce s-au făcut solicitări atât la Sfânta Episcopie Râmnicul Noul Severin dar și la Ministrul de Interne – Direcția Generală a Serviciului Sanitar Superior, sicriul metalic cu rămășițele au fost aduse la Târgu Jiu și depuse în capela familiei din cimitirul orașului la 26 februarie 1912, cu transportul fiind însărcinat ajutorul de primar N. Tâmpeanu împreună cu I. Fischer, șeful biroului de stare civilă dar și Toma Demetrescu, controlor comunal.

În urma acestui gest nobil, Primăria orașului Târgu Jiu a beneficiat de o sumă de aproape 200000 lei, sumă colosală la vremea respectivă, sumă pe care avocatul Ștefan Dobruneanu o avea în efecte financiare precum și în împrumuturi la numeroase persoane ca de exemplu la Pantelimon Voiculescu din Bălești avea un împrumut de 100000 lei, la Constantin Dobrescu din Godinești 30000 lei dar și la arhitectul Anghel Păunescu din Constanța, originar din Târgu Jiu, la fel o sumă foarte mare de bani.

Avere imobilă se pare că nu a avut deoarece, chiar dacă și-a permis să cumpere, nu a făcut-o locuind pe tot timpul vieții petrecute la Târgu Jiu cu chirie în casele familiei Caribolu din strada Unirii. Imediat după deces, soția sa Lucia s-a stabilit în Franța la Paris de unde a solicitat ca renta viageră primită prin

¹⁷ Ibidem, testament 27 mai 1910

testament să îi fie trimisă acolo unde, dintr-o scrisoare trimisă primarului oraşului Târgu Jiu, Gheorghe Stolojanu a solicitat să-i fie trimişi bani cât mai repede pentru a cumpăra o casă la periferia Parisului.

În anii care au urmat, consiliul local a întocmit anual un buget separat cu numele Ştefan Dobroneanu, buget care era alcătuit din sume considerabile provenite din dobânzi la sumele depuse în depozite sau investite în acţiuni de tot felul. Fratele avocatului, Mihail Dobroneanu, a întâmpinat însă multe greutăţi în a-şi recupera cheltuielile efectuate cu aducerea trupului neînsufleţit al fratelui său din Berlin, acestea ridicându-se la peste 7000 lei. Bustul primei sale soţii, Caterina, s-a aflat pentru mulţi ani aşezat în parcul oraşului alături de fântâna construită tot cu aceiaşi ocazie iar sufletul său şi-a găsit alinarea odată cu aducerea trupului soţului său alături în capela familiei din cimitirul oraşului, acolo unde cu un an înainte de deces, Ştefan Dobroneanu achiziţionase un loc de veci la clasa I, aripa stângă, rândul 7, nr. 26 în mărime de 4 metri/4,5 metri.¹⁸

Pentru gestul său sublim, pe care puţini oameni l-au făcut pentru comunitate, tindem să credem că ar merita ca una din străzile oraşului să îi poarte numele sau cel puţin una din instituţiile sanitare sau de învăţământ din oraşul care la adoptat pentru o perioadă de timp şi unde avocatul Ştefan Dobroneanu a trăit o viaţă plină de idealuri măreţe îndeplinindu-i-se astfel, pentru aceste merite ale sale, dorinţa nemărginită de a-i rămâne numele întipărit în istoria acestui oraş.

¹⁸ Ibidem, fond Primăria Oraşului Târgu Jiu, dosar 35/1911, fila 5